

Forsvar folketrygden!

Taler

Reiulf Steen

Dato

9 mai 2007

Sted

Trondheim torg

Omstendigheter

Demonstrasjon til forsvar for gjeldende ordning for avtalefestet pensjon (AFP)

1 Kjære fagforeningskamerater,

Jeg er glad for å være her, jeg er stolt over å ha blitt invitert hit - og jeg vil si: Gud
velsigne norsk fagbevegelse! (applaus) På det punktet er Martin Kollberg og jeg
5 enige (latter) - men altså dessverre ikke når det gjelder pensjonsspørsmålet.

Hvorfor er vi her? Jo, vi er her fordi vi må forsvare det viktigste velferdsprosjekt
i norsk historie, folketrygden. For vel er det slik, at vi nå konsentrerer oss om
AFP, men hvis vi ser den i perspektiv av folketrygden, så er det grunnmuren
10 som velferdsstaten hviler på som vi ønsker å forsvare.

Vi har gjennom mange år opplevd hvordan politiske motstandere av
arbeiderbevegelsen har forsøkt å ta bit for bit av velferdsbygget.
Sykelønnsordningen har man forsøkt (å ta), forskjellige regjeringer, flere ganger.
15 Noe av det siste Bondevik-regjeringen gjorde, var å lage en arbeidsmiljølov som,
bare for å nevne ett punkt, ville gi adgang til å øke arbeidsdagen til tretten timer,
tretten arbeidstimer. En skulle ikke tro det var 120 år siden det ble vedtatt å
innstifte 1. mai som demonstrasjonsdag for 8 timers arbeidsdag!

20 Det gode den rødgrønne regjeringen har gjort - jeg vil si det beste den har gjort -
det er å trekke tilbake dette forslaget, og fremme et nytt som er i samsvar med
fagbevegelsens og de fagorganisertes syn og interesser.

Næringslivets Hovedorganisasjon sier at vi ikke har lov til å være her. Jeg bare
25 advarer dere: Dere tre tusen som står her, står her helt ulovlig, ifølge
Næringslivets Hovedorganisasjon.

Jeg var inne på at vi er her for å forsvare velferdsstaten. I det øyeblikk
30 grunnmuren for velferdsstaten - og folketrygden er velferdsstatens grunnmur - i
det øyeblikk den sprekker, så begynner hele byggverket å vakle.

Norge blir gang etter gang av FN utpekt til et av verdens beste land å leve i. Og
Norge er et av verdens beste land å leve i fordi vi har hatt en sterk
35 arbeiderbevegelse - og den har målrettet, gjennom en innsats som har vart i
hundre år, bygget det norske velferdssamfunnet. [Det er] en samfunnsmodell
som blir beundret og brukt som forbilde rundt omkring i hele verden. Men det
er sterke krefter i Norge som ønsker å rive den ned. Og jeg vil spørre: Hvorfor i
all verden skal vi rive i stykker en av historiens mest vellykkede
40 samfunnsmodeller, som danner forbilde for så mange land og så mange sosiale
bevegelser rundt omkring i hele verden?

[I stedet] bør folk samles om å være stolte av at vi har evnet å skape et slikt
samfunn - der det fortsatt er store mangler, der det fortsatt er grupper som
45 henger etter, der norsk arbeiderbevegelse fortsatt har mye å gjøre, der vi fortsatt
står overfor store utfordringer - men der vi har tatt lange og viktige skritt på
veien fremover.

Denne modellen av et samfunn ønsker vi ikke at noen skal rive ned. Derfor
50 mønstrer vi altså, som vi har gjort i dag, for å beskytte - og for å bygge videre på -
den grunnmur som folketrygden danner for velferdsstaten.

Jeg strever med et regnestykke. Jeg har ikke greid å finne svar på det eller løse
det; jeg har ikke greid å finne ut hvordan jeg skal finne svar på den
55 regneoppgaven. Hvis det er noen av dere som etterpå kan komme og fortelle
meg hva løsningen er, så skal jeg bringe det videre til Jens Stoltenberg.

Regnestykket er følgende: På den ene siden sier man at det store formålet med
denne reformen, det er å spare penger. Og man har beregnet at man vil spare
60 noe sånt som tredve milliarder kroner - spør meg ikke hvor mye penger det er,
det er forferdelig mye penger - tredve milliarder kroner i løpet av perioden fram
til 2050, ved å innføre en ny pensjonsordning, sammenlignet med den vi har nå.
Tredve milliarder kroner - det er den ene delen av regnestykket. Og så kommer
den andre delen: Alle vil få bedre pensjon! (latter) Absolutt alle skal få bedre
65 pensjon - gjennom en pensjonsordning som skal betale ut tredve milliarder færre
kroner enn det man ville ha betalt ut dersom man hadde opprettholdt den

nåværende pensjonsordning!

70 Som sagt, jeg inviterer de som har større regneferdigheter enn jeg til å komme til meg etterpå, hvis dere har funnet løsningen på det mysteriet. - For det er faktisk er mysterium som jeg ikke i det hele tatt har vært i stand til å løse. Jeg mener det fortsatt er sånn, at en pluss en er to, og ikke tre, slik regjeringen nå prøver å gi inntrykk av.

75

Det er særlig noen elementer i det pensjonsforslag, som alle partier i Stortinget, bortsett fra Fremskrittspartiet, nå har gått sammen om ... De vil for eksempel innføre noe som heter "indeksering". Da jeg hørte det ordet i forbindelse med debatten om folkepensjonen for to-tre år siden, skjønte jeg ikke noe av hva det 80 betydde. Men sagt på forståelig norsk, så betyr indeksering at pensjonens størrelse ikke skal følge lønnsutviklingen for de yrkesaktive - den skal være lavere. Pensjonsutviklingen skal ligge et eller annet sted mellom prisstigningen og lønnsøkningen. Konsekvensen av dét blir selvfølgelig at avstanden mellom pensjonister og yrkesaktive kommer til å øke år for år etter hvert som priser og 85 lønninger stiger - og det vil de ganske sikkert gjøre også i fremtiden.

En helt annen sak er det at pensjonskommisjonen må ha hatt en krystallkule å se inn i for å finne ut hvordan Norge ser ut i 2050. - Det er én ting jeg kan si med absolutt sikkerhet her og nå, og det er at ingen, overhode ingen, vil være i stand 90 til å forutsi hvordan Norge ser ut i 2050. Men på tross av dét, så har altså pensjonskommisjonen, med utgangspunkt i hvordan man antar at det norske samfunn vil se ut i 2050, beregnet pensjonene slik de skal bli de nærmeste årene fremover, etter at ordningen er innført.

95 Men det som er sikkert, det er at dette fører til større avstand og dermed større klasseskiller.

Et annet element er "delingstall". Jeg skjønte heller ikke hva det betydde i forbindelse med den nye pensjonsordningen da ordet først ble lansert. Hva det 100 innebærer, det er at dersom gjennomsnittlig forventet levealder øker, så skal pensjonene reduseres. Det er delingstallets konsekvens.

Sist, men fra mitt synspunkt ikke det minst viktige: Forvaltningen av pensjonskapitalen.

105

- Vi hadde en drøm da vi arbeidet med og fikk innført folkepensjonen i 1960-årene - og det var at den skulle bidra til å utjevne klasseforskjeller i dette landet. At den skulle bidra til å styrke de folkevalgte herredømme over økonomien, og dermed svekke de private kapitalforvalteres herredømme over økonomien. Men den måten som den nye pensjonsordningen er organisert på, innebærer at store deler av kapitalen blir flyttet vekk fra det offentlige folketrygdfondet og over i private kapitalforvalteres kasser.
- 115 Forsikringsselskapene gleder seg. Rimi-Hagen gleder seg sannsynligvis, og flere i samme kategori som ham. Saken er den at alltid når de er glade, så blir jeg for min del ulykkelig, for da skjønner jeg at det er et eller annet som ikke stemmer med det som er mitt syn på hvordan samfunnsutviklingen skal være.
- 120 Vi vil, med pensjonsordningen som verktøy, få et samfunn der stadig større andeler av vårt felleseie, som er Norge, blir forvaltet av private forsikringsselskaper og banker, og en relativt sett mindre andel forvaltes av det offentlige. Det var jo ikke dette vi drømte om da vi arbeidet fram folketrygden i 60-årene! Vi drømte tvert imot om at det skulle bidra til å gjøre Norge mer
- 125 likestilt, med enda mindre preg av å være et klassesamfunn, enda bedre i stand til å løse de sosiale oppgaver - ikke utelukkende styrke banker og kredittinstitusjoner, som jo ikke har sosiale oppgaver som høyeste prioritet.
- Jeg er beveget når jeg ser ut over denne store forsamlingen. Trondheim har stolte tradisjoner. Det var her Martin Tranmæl startet, som redaktør og som
- 130 initiativtaker til Fagopposisjonen av 1911. Det var her Martin Tranmæl la plattformen for det som skulle bli hans enestående innflytelse over den norske arbeiderbevegelse og det norske samfunn i mange tiår fremover.
- 135 Norge fulgte etter Martin Tranmæl etter hvert. La oss håpe at det samme skjer denne gangen: At Norge følger etter Trondheim etter hvert.

Kilde

<http://omicron.leftist.net>

140

Emner

Appell, Arbeiderbevegelsen, Fagbevegelsen

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/forsvar-folketrygden>